

HOTĂRÂREA CURȚII

19 mai 1998*

**Bent Jensen și
Korn- og Foderstofkompagniet A/S
împotriva
Landbrugsministeriet - EF-Direktoratet**

Cauza C-132/95

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Østre Landsret)

„Drept comunitar – Principii – Compensarea creanțelor unui stat membru cu sumele plătite în temeiul dreptului comunitar – Politica agricolă comună – Regulamentul (CEE) nr. 1765/92 – Regim de ajutoare pentru producătorii anumitor culturi arabile”

În cauza C-132/95,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, de către Østre Landsret (Danemarca), de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Bent Jensen,

Korn- og Foderstofkompagniet A/S

și

Landbrugsministeriet - EF-Direktoratet

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea dreptului comunitar în ceea ce privește compensarea creanțelor unui stat membru cu sumele plătite în temeiul dreptului comunitar, precum și a articolului 10 alineatul (1) și a articolului 15 alineatul (3) din Regulamentul (CEE) nr. 1765/92 al Consiliului din 30 iunie 1992 de instituire a unui regim de ajutoare pentru producătorii anumitor culturi arabile (JO L 181, p. 12),

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, C. Gulmann și M. Wathelet, președinți de cameră, G. F. Mancini (raportor), J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray, J.-P. Puissechet, G. Hirsch și L. Sevón, judecători,

avocat general: domnul N. Fennelly,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru domnul Jensen, de către Allan Philip, avocat în Baroul din Copenhaga,

*Limba de procedură: daneza.

- pentru Landbrugsministeriet - EF-Direktoratet, de către Karsten Hagel-Sorensen, avocat în Baroul din Copenhaga,
- pentru guvernul danez, de domnul Peter Biering, șef de departament în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru guvernul irlandez, de către domnul Michael A. Buckley, Chief State Solicitor, în calitate de agent, asistat de domnul Edwin R. Alkin, Barrister-at-law,
- pentru guvernul finlandez, de către domnul Holger Rotkirch, ambasador, șeful Serviciului Juridic din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- pentru guvernul suedez, de către domnul Erik Brattgård, Departementsråd, în calitate de agent,
- pentru Guvernul Regatului Unit, de către domnul John E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, în calitate de agent, asistat de domnul Kenneth Parker, QC,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnii Hans Peter Hartvig și Thomas van Rijn, consilieri juridici, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale domnului Jensen, reprezentat de către Allan Philip, ale Korn- og Foderstofkompagniet A/S, reprezentată de către Jon Soberg, avocat în Baroul din Silkeborg, ale Landbrugsministeriet - EF-Direktoratet, reprezentat de către Karsten Hagel-Sorensen, ale guvernului danez, reprezentat de domnul Jørgen Molde, șef de departament în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent, ale guvernului elen, reprezentat de domnul Ioannis Chalkias, consilier juridic adjunct în Consiliul Juridic de Stat și de doamna Elli Mamouna, colaborator juridic în cadrul Serviciului special pentru contencios comunitar din Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agenți, ale guvernului francez, reprezentat de domnul Frédéric Pascal, Attaché d'Administration Centrale în cadrul Direcției Juridice a Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, ale guvernului irlandez, reprezentat de domnul Damien Moloney, Barrister-at-law, ale guvernului finlandez, reprezentat de doamna Tuula Pynnä, consilier juridic în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent și ale Comisiei, reprezentată de către domnii Hans Peter Hartvig și Thomas van Rijn, în ședința din 1 octombrie 1997,

după ascultarea concluziilor avocatului general, în ședința din 27 noiembrie 1997,

pronunță prezenta

Hotărâre

1. Prin ordonanța din 10 aprilie 1995, primită la Curte la 24 aprilie 1995, Østre Landsret a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, mai multe întrebări preliminare privind interpretarea dreptului comunitar în ceea ce privește compensarea creanțelor unui stat membru cu sumele plătite în temeiul dreptului comunitar, precum și a articolului 10 alineatul (1) și a articolului 15 alineatul (3) din Regulamentul (CEE) nr. 1765/92 al Consiliului din 30 iunie 1992 de instituire a unui regim de ajutoare pentru producătorii anumitor culturi arabile (JO L 181, p. 12, denumit în continuare „regulamentul în litigiu”).

2. Aceste întrebări au fost adresate în cadrul litigiilor dintre domnul Jensen, crescător de animale cu dreptul la o plată compensatorie în temeiul regulamentului în litigiu și Korn- og Foderstofkompagniet A/S KFK (denumit în continuare „KFK”), cesionar al altei plăți compensatorii datorate în temeiul aceluiași regulament și Landbrugsministeriet - EF-Direktoratet (Direcția Afaceri Europene din Ministerul Agriculturii, denumită în continuare „Direktorat”) privind compensațiile efectuate de aceasta din urmă între creanțele datorate statului și aceste plăți compensatorii.

Dispozițiile comunitare pertinente

Regulamentul (CEE) nr. 729/70

3. Articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 729/70 al Consiliului din 21 aprilie 1970 privind finanțarea politicii agricole comune (JO L 94, p. 13) prevede că statele membre desemnează serviciile și organismele pe care le abilitază să plătească cheltuielile vizate la articolele 2 și 3. În temeiul alineatului (2) de la același articol, Comisia pune la dispoziția statelor membre creditele necesare pentru ca serviciile și organismele desemnate să procedeze la plățile vizate la alineatul (1), în conformitate cu normele comunitare și cu legislațiile naționale. Statele membre se asigură că aceste credite sunt utilizate fără întârziere și exclusiv în scopurile prevăzute.

Regulamentul în litigiu

4. Din al doilea considerent al regulamentului în litigiu rezultă că modalitatea cea mai eficientă de garantare a unui echilibru mai mare al pieței este apropierea prețurilor comunitare ale anumitor culturi arabile de prețurile pieței mondiale și compensarea pierderii de venit, care rezultă din reducerea prețurilor instituționale, printr-o plată compensatorie pentru producătorii care seamănă aceste produse. În conformitate cu al optsprezecelea considerent al său, este necesar să se stabilească anumite condiții referitoare la cererea de plăți compensatorii și să se precizeze data efectuării plății către producători.
5. Articolul 2 alineatul (1) din regulamentul respectiv prevede că producătorii comunitari de culturi arabile pot să revendice o plată compensatorie în condițiile stabilite la primul său titlu. În special, în temeiul alineatului (2) paragraful al doilea din aceeași dispoziție, plata compensatorie este acordată pentru suprafața destinată culturilor arabile sau pentru terenurile scoase temporar din circuitul agricol în conformitate cu articolul 7 din regulament și care nu depășesc o suprafață de bază regională.
6. Articolul 10 alineatul (1) dispune că plățile compensatorii pentru cerealele și culturile proteaginoase, precum și compensarea în temeiul obligației de scoatere temporară din circuitul agricol, sunt efectuate între 16 octombrie și 31 decembrie, după recolta din anul respectiv.
7. În conformitate cu articolul 15 alineatul (3), plățile vizate de regulamentul în litigiu trebuie să fie vărsate integral beneficiarilor.

Dispozițiile naționale pertinente

8. Din ordonanța de trimitere rezultă că, în conformitate cu principiile generale ale dreptului danez, există trei modalități prin care autoritățile publice pot să recupereze datoriile fiscale pe care trebuie să le plătească beneficiarii ajutoarelor publice.

9. În primul rând, asemenea oricărui creditor, acestea pot solicita o măsură asiguratorie asupra ajutorului convenit debitorului lor; în cazul în care debitorul se opune, este necesară o decizie a instanței competente. Statul, ca orice alt creditor, poate să procedeze la măsuri asiguratorii asupra dreptului însuși la ajutor; astfel, ajutorul i se plătește direct, cum s-ar proceda în cazul unui creditor privat care ar recurge la o măsură asiguratorie. În măsura în care dreptul la ajutor face obiectul mai multor ordine de poprire, se aplică normele generale privind prioritatea.
10. În al doilea rând, autoritățile publice își pot recupera creanțele prin acceptarea unei cesionări a dreptului la ajutor de către beneficiarul ajutorului respectiv. În cazul în care sunt efectuate cesionări către mai mulți creditori, se aplică normele privind prioritatea.
11. În ultimul rând, autoritățile publice își pot recupera creanțele prin compensarea unui ajutor acordat de o administrație națională cu datoria beneficiarului său față de această administrație.
12. Pentru a putea efectua o astfel de compensare între creanțe neconexate, atât în beneficiul creditorilor publici, cât și al creditorilor privați, trebuie să fie îndeplinite mai multe condiții. În primul rând, creanțele trebuie să fie reciproce, în sensul că titularul uneia din cele două creanțe trebuie să fie debitorul celeilalte. Apoi, creanța celui care solicită compensarea trebuie să fi ajuns la scadență. În cele din urmă, trebuie să fie vorba despre două datorii de sume de bani sau de două obligații legate de lucruri fungibile de același tip.
13. În conformitate cu Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 186 din 22 noiembrie 1983 (Circulara nr. 186 a Ministerului Justiției), care a fost adresată tuturor departamentelor administrației centrale, nu este permisă efectuarea unei compensări între, pe de o parte, creanțele care nu intră sub incidența dreptului bunurilor și obligațiilor, precum creanțele privind impozitele, creanțele privind TVA-ul sau amenzile și, pe de altă parte, datoriile statului, care, dimpotrivă, intră sub incidența acestui domeniu (în general, datorii de origine contractuală).
14. În cele din urmă, Lov nr. 284 om aendring af forskellige lovbestemmelser om inddrivelse af statskrav din 27 aprilie 1994 (Legea de modificare a anumitor dispoziții ale legislației în ceea ce privește recuperarea creanțelor statului), care a intrat în vigoare la 1 iulie 1994, a introdus posibilitatea de a efectua o compensare de maxim 20 % dintr-o serie de subvenții acordate de statul danez în anumite domenii de activitate economică sau ale politicii de mediu, care țin de competența Ministerului Energiei, Industriei, Agriculturii și Mediului.

Cu privire la litigiile în acțiunea principală

Cu privire la practica daneză de compensare

15. Astfel cum rezultă din ordonanța de trimitere, Direktoratul efectuează compensări din 1978, în special cu creanțe ale statului privind TVA-ul sau alte creanțe fiscale, atunci când plătește sumele ajutoarelor, datorate în privința organizării comune a piețelor produselor agricole.
16. Prin scrisoarea din 28 iulie 1992, Direktoratul a întrebat Comisia dacă era posibilă menținerea acestei practici.
17. Prin scrisoarea din 12 noiembrie 1992, Comisia a răspuns că, în măsura în care legislația națională permitea o astfel de compensare, aceasta nu avea nicio obiecție ca organismul de plată să efectueze compensări cu creanțele statului atunci când plătește ajutoarele datorate pentru anul comercial 1992/1993 în temeiul Regulamentului (CEE) nr. 615/92 al Comisiei din 10 martie 1992 privind normele de aplicare a unui regim de ajutoare pentru producătorii de

semințe de soia, de colză, de rapiță și de floarea-soarelui (JO L 67, p. 11), cu condiția ca legislația națională să nu stabilească o distincție între plata acestor ajutoare și plata ajutoarelor naționale și ca legislația națională privind compensarea să nu facă imposibilă plata acestora.

18. Cu toate acestea, Comisia a subliniat, în special, că articolul 15 alineatul (3) din regulamentul în litigiu și articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 615/92 impun ca producătorul să primească valoarea totală a ajutorului, fără niciun fel de reducere; prin urmare, conform Comisiei, statele membre nu puteau să impună, direct sau indirect, taxe pentru tratarea cererilor pentru plățile compensatorii prevăzute de aceste regulamente.
19. Ca urmare a acestei scrisori, Direktorat, menținând practica sa anterioară, a efectuat compensări privind sumele ajutoarelor plătite în 1993, atât în temeiul Regulamentului nr. 615/92, cât și în temeiul regulamentului în litigiu.
20. Prin scrisoarea din 7 octombrie 1994, Comisia i-a atras atenția ministrului danez al agriculturii cu privire la cel mai recent aviz al Serviciului său Juridic, conform căruia regulamentul în litigiu exclude posibilitatea ca autoritățile naționale să efectueze compensări între ajutoarele comunitare și sumele datorate în temeiul unor regimuri sau dispoziții naționale. Un memorandum al Serviciului Juridic al Comisiei din 27 aprilie 1994 adresat Directorului General pentru Agricultură și care privește problema compensării între datoriile fiscale naționale și ajutoarele comunitare, a subliniat, în special, că regulamentul în litigiu, care prelua asupra dreptului național, conținea o dispoziție specifică, conform căreia diversele plăți trebuiau să fie efectuate integral către producători. În plus, mecanismul compensării a pus la îndoială finalitatea sistemului de ajutoare directe pentru venituri, având în vedere că un stat membru ar putea să își recupereze datoriile fiscale de la agricultori, fără să fie nevoit să urmeze procedurile prevăzute, în mod normal, în acest scop.
21. În urma acestei scrisori, deși contesta poziția Comisiei, ministrul danez al agriculturii a decis să nu mai efectueze compensări între ajutoarele care trebuiau plătite agricultorilor pentru anul 1994, în temeiul regulamentului în litigiu și creanțele statului, în special în materie de TVA sau alte impozite.

Cu privire la cererea de ajutor a domnului Jensen

22. La 9 mai 1993, domnul Jensen a solicitat Direktorat beneficiul unui ajutor pe hectar pentru recolta 1993 în temeiul regulamentului în litigiu. Nu se contestă faptul că acesta îndeplinea condițiile stabilite de regulamentul respectiv.
23. Cu toate acestea, având în vedere că, în decembrie 1993, domnul Jensen datora statului o sumă privind TVA-ul mai mare decât valoarea ajutorului, acesta a fost informat, la 20 decembrie 1993, și anume înainte de schimbarea viziunii Comisiei în privința practicii daneze privind compensarea, că întreaga valoare a ajutorului, și anume 33 563 DKR, urma să fie utilizată pentru acoperirea datoriei privind TVA-ul.
24. Direktorat a respins reclamația formulată de domnul Jensen împotriva acestei decizii, pe motiv că respectiva compensație era justificată și că erau îndeplinite astfel toate condițiile stabilite de dreptul danez.
25. Prin urmare, domnul Jensen a sesizat Østre Landsret cu privire la o acțiune introdusă împotriva Direktorat, în scopul obținerii plății sumei de 33 563 DKR în privința ajutorului pe hectar.

26. Din dosar rezultă că, având în vedere faptul că domnul Jensen a avut probleme financiare în 1993, acesta a încercat să încheie o convenție cu creditorii săi, conform căreia aceștia urmau să primească numai un procentaj din creanțele lor. Considerat ca un venit în cadrul sistemului stabilit de această convenție, ajutorul pe hectar trebuia să fie inclus în suma globală de repartizat între creditori, din rândul cărora făcea parte, de altfel, administrația fiscală. Deși compensarea a permis administrației respective să obțină plata totală a creanței sale, de asemenea, aceasta aproape că a compromis punerea în aplicare a convenției; aceasta a fost, cu toate acestea, pusă în aplicare, dar cu o reducere semnificativă a plăților către alți creditori.

Cu privire la cesiunea către KFK

27. Din ordonanța de trimitere rezultă că, în primăvara anului 1993, un alt crescător de animale, domnul Stenholt, cedase KFK suma anuală a ajutorului pe care putea să îl revendice în temeiul regulamentului în litigiu, și anume 45 574 DKR. Declarația de cesiune fusese comunicată Direktorat, care a luat act de aceasta, sub rezerva dreptului statului de a efectua o compensare.

28. Dat fiind că domnul Stenholt acumulasă o datorie către stat înainte de data cesiunii către KFK și că datoria respectivă a ajuns la scadență înainte ca suma ajutorului să fi fost plătită, Direktorat a efectuat o compensare pentru acoperirea creanței statului față de beneficiarul ajutorului și a informat KFK că, prin urmare, nu va beneficia de nicio plată.

29. Prin urmare, KFK a inițiat, de asemenea, o acțiune împotriva Direktorat în fața Østre Landsret, solicitând plata sumei ajutorului pe care i-l cedase domnul Stenholt.

Cu privire la întrebările preliminare

30. Considerând că era necesară consultarea Curții cu privire la interpretarea dreptului comunitar, Østre Landsret a suspendat judecata și i-a adresat următoarele întrebări preliminare:

„1) Dreptul comunitar se opune, în general, ca un stat membru să efectueze o compensare între o sumă datorată beneficiarului unui ajutor în temeiul unui act de drept comunitar și creanțele datorate statului membru respectiv?

2) a) Are vreo importanță, în privința răspunsului la întrebarea 1, dacă valoarea ajutorului datorat în temeiul dreptului comunitar este plătită în avans de statul membru, care poate să solicite rambursarea ajutorului plătit doar în cazul în care au fost respectate normele dreptului comunitar privind această plată și care trebuie să suporte cheltuielile legate de administrarea regimului de ajutoare?

b) Are vreo importanță, pentru răspunsul la întrebarea 1, că normele statului membru în materie de compensare impun, pentru efectuarea compensării, o reciprocitate în privința creanțelor dintre debitor (creanță principală) și creditor (creanță reconvențională)?

c) Are vreo importanță, pentru răspunsul la întrebarea 1, că practica statului membru în materie de subvenții legate de o activitate economică sau de politica de mediu permite o compensare de maxim 20% din aceste subvenții de stat?

d) Baza juridică a datoriei la stat cu care este efectuată compensarea are vreo importanță în privința răspunsului la întrebarea 1?

Instanța de trimitere dorește, în special, să afle dacă există o posibilitate mai mare ca statele membre să efectueze compensarea, în cazul în care suma care face obiectul compensării sau o parte din această sumă ține de resursele proprii ale Comunității.

3) În cazul unui răspuns la întrebările 1 și 2 literele (a)-(d), în sensul că este posibilă compensarea, în general sau în anumite condiții, articolul 15 alineatul (3) din Regulamentul (CEE) nr. 1765/92 trebuie să fie interpretat în sensul că interzice statelor membre să însărcineze organul de intervenție național cu efectuarea, în cazul unui beneficiar, a unei compensări cu creanțele către stat, care ar putea face, în mod normal, obiectul unei astfel de compensări?

4) Articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1765/92 trebuie să fie interpretat în sensul că plățile compensatorii vizate de acesta trebuie să fie efectuate de îndată ce agenția de intervenție a încheiat procedura privind cererea beneficiarului sau este posibilă întârzierea plății pentru a verifica dacă statul dispune, în privința beneficiarului, de creanțe care pot să fie compensate, cu condiția ca plata să fie efectuată până la 31 decembrie cel târziu din anul în cauză?"

Cu privire la primele două întrebări

31. Prin primele două întrebări, instanța de trimitere dorește să afle, în esență, dacă dreptul comunitar se opune ca un stat membru să efectueze o compensare între o sumă datorată beneficiarului unui ajutor în temeiul unui act de drept comunitar și creanțele datorate statului membru respectiv. De asemenea, instanța de trimitere dorește să afle dacă răspunsul la această întrebare depinde de: (i) calitatea în care statul membru acordă ajutoarele prevăzute de regulamentul în litigiu, precum și de condiția, impusă de dreptul național, de reciprocitate a creanțelor între debitor și creditor, (ii) practica urmată, în general, de statul membru în materie de compensare și (iii) baza juridică a creanței către stat cu care este efectuată compensarea.
32. Reclamanții din acțiunea principală susțin că efectuarea unor compensări între ajutoarele plătite în temeiul organizării comune a piețelor și a creanțelor către un stat membru nu este compatibilă cu principiile generale ale dreptului comunitar. O astfel de procedură ar denatura obiectivul acestei organizări comune a piețelor. Autoritățile daneze ar fi putut să recurgă la o măsură asiguratorie, în locul unei compensări forțate, precum cea în cauză în acțiunea principală.
33. În schimb, Direktorat, precum și guvernul danez susțin că, în absența unor norme comunitare în materie, normele naționale referitoare la compensare pot fi aplicate în continuare, cu condiția ca acestea să nu fie discriminatorii și să nu compromită organizarea comună a pieței în cauză.
34. Cu titlu preliminar, este necesar să se observe că, în conformitate cu sistemul de finanțare a politicii agricole comune, Comunitatea acordă ajutoare în cadrul unei partajări a competențelor cu statele membre. Sumele corespunzătoare acestor ajutoare sunt puse la dispoziția statelor membre, care trebuie să asigure gestionarea acestora (Hotărârea din 14 iulie 1994, Unaprol, cauza C-186/93, Rec. p. I-3615, punctul 27).
35. În starea sa actuală, dreptul comunitar nu conține norme generale referitoare la drepturile autorităților naționale de a efectua compensări între creanțele datorate unui stat membru și sumele plătite în temeiul dreptului comunitar.

36. Pe de altă parte, Curtea a precizat deja că, în cazul unui comerciant insolubil, căruia i s-au plătit sume necuvenit, o compensare poate reprezenta efectiv singura modalitate utilă, deschisă autorităților pentru a recupera astfel de sume (Hotărârea din 1 martie 1983, DEKA/Comunitatea Economică Europeană, cauza 250/78, Rec. p. 421, punctul 14).
37. Cu toate acestea, o reglementare națională nu este compatibilă cu tratatul și cu reglementarea privind organizarea comună a piețelor în cazul în care aceasta autorizează practici de natură să împiedice funcționarea mecanismelor utilizate de organizarea în cauză pentru atingerea obiectivelor sale (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 10 martie 1981, Irish Creamery Milk Suppliers Association și alții, cauzele conexe 36/80 și 71/80, Rec. p. 735, punctul 15 și Hotărârea din 25 noiembrie 1986, Cerafel, cauza 218/85, Rec. p. 3513, punctul 13).
38. În speță, este necesar să se observe că obiectivul regulamentului în litigiu este acela de a garanta – datorită eliminării, ca urmare a reformei politicii agricole comune, a sprijinului pe venit acordat agricultorilor în temeiul politicii prețurilor – ajutoarele directe pentru venit, sub forma unor plăți compensatorii. Din motivele expuse la punctele 47-55 din concluziile avocatului general nu reiese, *a priori*, că o reglementare națională precum cea în cauză în acțiunile principale, care vizează să asigure recuperarea mai eficientă a creanțelor datorate autorităților publice, este de natură să aducă atingere eficacității dreptului comunitar.
39. În orice caz, astfel cum a observat avocatul general la punctul 56 din concluziile sale, în cazul în care s-ar dovedi că autorizarea compensării generează inegalități mari de tratament între sistemele juridice naționale, de natură să compromită egalitatea de tratament între producătorii din diverse state membre, organul legislativ comunitar este cel care trebuie să adopte dispozițiile necesare pentru remedierea unor astfel de disparități.
40. De asemenea, este necesar să se verifice dacă circumstanțele evidențiate de instanța de trimitere în a doua sa întrebare sunt de natură să pună la îndoială conformitatea cu dreptul comunitar a practicii naționale în materie de compensare.
41. În primul rând, fiind vorba de calitatea în care statul membru acordă ajutoare în temeiul regulamentului în litigiu și de condiția privind reciprocitatea creanțelor, impusă de dreptul național, între debitor și creditor, este necesar să se amintească faptul că problema compensării nu este reglementată în mod expres de dreptul comunitar.
42. În aceste circumstanțe, fiecărui stat îi revine, în principiu, sarcina de a defini condițiile în care autoritățile naționale pot să efectueze o compensare și să stabilească toate aspectele accesorii legate de aceasta.
43. În al doilea rând, având în vedere practica urmată, de regulă, de statul membru în materie de compensare, reclamantii din acțiunea principală susțin că se efectuează în mod discriminatoriu compensările creanțelor datorate statului cu ajutoarele agricole directe, acordate în temeiul dreptului comunitar, având în vedere că ajutoarele naționale echivalente sunt fie excluse de la compensare, fie fac obiectul unei compensări de maxim 20% din valoarea lor, în vreme ce, într-un caz precum cel din acțiunea principală, Direktoratul a efectuat o compensare totală.
44. Guvernul danez consideră că aceste două tipuri de subvenții nu sunt echivalente și că, prin urmare, nu poate fi vorba de discriminare, subliniind, în același timp, că este de competența instanței naționale să compare regimul juridic al ajutoarelor agricole comunitare și regimul subvențiilor naționale.

45. Este necesar să se amintească, cu titlu introductiv, faptul că, în cadrul aplicării articolului 177 din tratat, Curtea nu are competența de a se pronunța cu privire la compatibilitatea unei dispoziții naționale cu dreptul comunitar.
46. Prin urmare, este de competența instanței naționale să aprecieze dacă normele naționale aplicabile în materie de compensare sunt discriminatorii în sensul că acestea se aplică în mod diferit în privința sumelor care trebuie plătite în temeiul dreptului comunitar și a sumelor care trebuie plătite numai în temeiul dreptului național.
47. Cu toate acestea, în scopul evaluării pe care trebuie să o realizeze în această privință, Curtea poate să furnizeze instanței naționale anumite elemente care țin de interpretarea dreptului comunitar.
48. Este adevărat că, în contextul specific al politicii agricole comune, Curtea a precizat deja că, în măsura în care dreptul comunitar, inclusiv principiile generale ale acestuia, nu include norme comune în acest sens, autoritățile naționale acționează în conformitate cu normele de formă și normele materiale ale dreptului lor național, atunci când pun în aplicare reglementările comunitare (Hotărârea din 21 septembrie 1983, Deutsche Milchkontor și alții, cauzele conexate 205/82 - 215/82, Rec. p. 2633, punctul 17).
49. Cu toate acestea, pe de o parte, această normă trebuie să se împace cu necesitatea unei aplicări uniforme a dreptului comunitar, necesară pentru a evita un tratament inegal al operatorilor economici (Hotărârea Deutsche Milchkontor și alții, menționată anterior, punctul 17).
50. Pe de altă parte, reglementarea națională aplicabilă în materie de compensare nu poate supune compensarea între o sumă datorată beneficiarului unui ajutor în temeiul unui act comunitar și creanțele datorate statului membru unor condiții sau proceduri mai puțin favorabile decât cele aplicate compensării între sumele de origine pur internă (a se vedea, mutatis mutandis, Hotărârea din 16 decembrie 1976, Rewe, cauza 33/76, Rec. p. 1989, punctul 5 și Hotărârea Comet, cauza 45/76, Rec. p. 2043, punctul 13, precum și Hotărârea din 6 mai 1982, Fromme, cauza 54/81, Rec. p. 1449, punctul 6).
51. Pe de altă parte, este necesar să se constate că principiul nediscriminării implică faptul că obligațiile impuse de legislația națională beneficiarilor de ajutoare comunitare nu trebuie să fie mai stricte decât cele impuse beneficiarilor de avantaje sau de ajutoare similare întemeiate pe dreptul național, presupunând, cu toate acestea, că cele două grupe de beneficiari se găsesc în situații comparabile și că, prin urmare, un tratament diferit nu poate fi justificat în mod obiectiv (Hotărârea Fromme, menționată anterior, punctul 7).
52. În ultimul rând, în ceea ce privește baza juridică a datoriei către stat cu care se efectuează compensarea, domnul Jensen susține că valoarea ajutorului pe hectar, plătită de statul danez agricultorilor și care îi este rambursată acestuia de către Comunitate, provine, de fapt, din resursele proprii ale Comunității. Prin urmare, este perfect logic faptul că Comunitatea se opune ca un stat membru să utilizeze aceste mijloace pentru recuperarea propriilor creanțe și nu pentru realizarea obiectivelor vizate de ajutorul comunitar pe hectar.
53. Cu toate acestea, este necesar să se constate că nici baza juridică a creanței către stat, nici faptul că suma care face obiectul compensării este prelevată din resursele proprii ale Comunității nu afectează în niciun fel dreptul unui stat membru de a efectua o compensare între plățile compensatorii datorate în temeiul dreptului comunitar și creanțele fiscale exigibile.

54. Prin urmare, este necesar să se răspundă la primele două întrebări că dreptul comunitar nu se opune ca un stat membru să efectueze o compensare între o sumă datorată beneficiarului unui ajutor în temeiul unui act comunitar și creanțele datorate statului membru respectiv. Situația s-ar schimba numai în cazul în care această practică ar împiedica buna funcționare a organizării comune a piețelor agricole. În această privință, calitatea în care statul membru acordă ajutoare în temeiul regulamentului în litigiu, faptul că normele statului membru respectiv în materie de compensare impun, pentru a putea efectua compensarea, o reciprocitate a creanțelor între debitor și creditor, practica generală urmată de statul membru în materie de compensare, precum și baza juridică a creanței către stat, cu care se efectuează compensarea, nu au nicio importanță, cu condiția ca autoritățile naționale să se asigure că eficacitatea dreptului comunitar nu este afectată în niciun fel și să asigure operatorilor economici un tratament egal. Instanța națională are sarcina de a stabili dacă acesta este cazul și în speță.

Cu privire la a treia întrebare

55. Prin a treia întrebare, instanța de trimitere dorește să afle, în esență, dacă articolul 15 alineatul (3) din regulamentul în litigiu trebuie să fie interpretat în sensul că interzice statelor membre să însărcineze agenția națională de intervenție să efectueze o compensare cu datoriile la stat, în cazul unui beneficiar al unor plăți compensatorii.

56. În această privință, reclamantii din acțiunea principală, precum și Comisia, pe baza obiectivului regulamentului în litigiu de a contribui direct la menținerea veniturilor agricultorilor și de a compensa pierderile care rezultă din reducerea progresivă a garanțiilor privind prețurile și a restituirilor la export, susțin că această dispoziție conține o interdicție clară a compensării.

57. Guvernul danez, precum și Direktorat consideră, din punctul lor de vedere, că textul articolului 15 alineatul (3) din regulamentul în litigiu precizează numai faptul că ajutoarele nu trebuie să fie supuse niciunei deduceri de taxe sau alte drepturi similare, care ar reduce valoarea lor globală.

58. În primul rând, este necesar să se observe faptul că, în sensul acțiunilor principale, nu este necesar să se stabilească dacă articolul 15 alineatul (3) din regulamentul în litigiu interzice autorităților naționale să le solicite beneficiarilor de ajutoare comunitare achitarea unor sume care să acopere costurile administrative aferente cererilor acestora. Ipoteza pe care se bazează instanța de trimitere presupune, de fapt, o compensare între creanțele către stat, care, în mod normal, ar putea face obiectul unei astfel de compensări și sumele plătite în temeiul dreptului comunitar.

59. În continuare, este necesar să se amintească faptul că din al doilea considerent al regulamentului în litigiu reiese, în mod expres, faptul că plățile compensatorii au ca obiect compensarea pierderii de venituri, care rezultă din reducerea prețurilor instituționale, în contextul unui nou regim de ajutoare pentru producătorii anumitor culturi arabile, ca rezultat al reformei politicii agricole comune.

60. Desigur că, în temeiul articolului 15 alineatul (3) din regulamentul în litigiu, plățile vizate de regulamentul în cauză trebuie să fie vărsate integral beneficiarilor. Cu toate acestea, astfel cum a observat avocatul general la punctul 39 din concluziile sale, din textul acestei dispoziții nu reiese faptul că organul legislativ comunitar a avut intenția să limiteze metodele foarte variate de recuperare a datoriilor, care există în dreptul național.

61. Într-adevăr, o compensare între plățile compensatorii efectuate în temeiul regulamentului în litigiu și creanțele către un stat membru nu are ca efect reducerea valorii ajutorului.
62. În consecință, sub rezerva condițiilor menționate în răspunsul la primele două întrebări, compensarea nu contravine articolului 15 alineatul (3) din regulamentul în litigiu.
63. Prin urmare, este necesar să se răspundă la a treia întrebare că articolul 15 alineatul (3) din regulamentul în litigiu trebuie să fie interpretat în sensul că nu interzice statelor membre să însărcineze agenția națională de intervenție să efectueze o compensare cu creanțele către stat, în cazul unui beneficiar de plăți compensatorii.

Cu privire la a patra întrebare

64. Prin a patra întrebare, instanța de trimitere dorește să afle, în esență, dacă articolul 10 alineatul (1) din regulamentul în litigiu trebuie să fie interpretat în sensul că plățile compensatorii vizate de acesta trebuie să fie efectuate de îndată ce agenția de intervenție a încheiat examinarea cererii beneficiarului sau este posibilă întârzierea plății pentru a verifica dacă statul dispune, în privința beneficiarului, de creanțe care pot să fie compensate, cu condiția ca plata să fie efectuată până la 31 decembrie cel târziu din anul în cauză.
65. Domnul Jensen susține că, deși autoritățile naționale pot să stabilească proceduri administrative adecvate pentru procesarea cererilor pentru ajutoare comunitare pe hectar, aceste proceduri trebuie să respecte principiile fundamentale ale dreptului comunitar și să permită plata ajutoarelor pe hectar după recoltă, în perioada cuprinsă între 16 octombrie și 31 decembrie, în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din regulamentul în litigiu. Orice întârziere în plata ajutoarelor comunitare ar putea genera discriminări între agricultorii din același stat membru și între agricultorii din state membre diferite.
66. În schimb, Direktorat consideră că, în absența unor norme comunitare cu privire la dreptul de a efectua anumite controale cu scopul de a stabili dacă beneficiarul ajutorului are vreo datorie la stat sau la Comunitate, este de competența fiecărui stat membru să stabilească propriile norme în acest sens, respectând principiile generale ale dreptului comunitar.
67. În această privință, este necesar, mai întâi, să se ia în considerare faptul că, astfel cum a observat, în mod întemeiat, Direktorat, deși statele membre își păstrează competența de a aplica normele naționale în materie de compensare, este la fel de adevărat că acestea trebuie să respecte, în același timp, dreptul comunitar, fără a aduce atingere eficacității sale și bunei funcționări a organizării comune a pieței.
68. Apoi, din articolul 10 alineatul (1) din regulamentul în litigiu rezultă, în mod expres, că efectuarea plăților compensatorii către producători trebuie să aibă loc în perioada 16 octombrie - 31 decembrie, după recolta în cauză. Prin urmare, deși autoritățile naționale ar trebui să efectueze aceste plăți cât mai repede posibil, acestea nu sunt obligate, în mod legal, să le efectueze înainte de 31 decembrie.
69. În cele din urmă, dreptul comunitar nu se opune ca un stat membru să verifice de îndată dacă deține, în privința unui beneficiar al unui ajutor, creanțe care ar putea fi compensate, cu condiția ca respectiva compensare să fie efectuată în conformitate cu principiile generale de drept comunitar, astfel cum au fost enunțate în răspunsul la primele două întrebări.
70. În aceste condiții, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolul 10 alineatul (1) din regulamentul în litigiu trebuie să fie interpretat în sensul că plățile compensatorii vizate de

acesta pot să fie efectuate până la verificarea dacă statul dispune, în privința beneficiarului acestora, de creanțe care pot să fie compensate, cu condiția ca plata să fie efectuată până la 31 decembrie cel târziu din anul în cauză.

Cu privire la cheltuielile de judecată

71. Cheltuielile efectuate de către guvernele danez, elen, francez, irlandez, finlandez, suedez și de cel al Regatului Unit, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările adresate de Østre Landsret, prin ordonanța din 10 aprilie 1995, declară:

- 1) **Dreptul comunitar nu se opune ca un stat membru să efectueze o compensare între o sumă datorată beneficiarului unui ajutor în temeiul unui act de drept comunitar și creanțele către statul membru respectiv. Situația s-ar schimba numai în cazul în care această practică ar împiedica buna funcționare a organizării comune a piețelor agricole. În această privință, calitatea în care statul membru acordă ajutoare în temeiul Regulamentului (CEE) nr. 1765/92 al Consiliului din 30 iunie 1992 de instituire a unui regim de ajutoare pentru producătorii anumitor culturi arabile, faptul că normele statului membru respectiv în materie de compensare impun, pentru a putea efectua compensarea, o reciprocitate a creanțelor între debitor și creditor, practica generală urmată de statul membru în materie de compensare, precum și temeiul juridic al creanței către stat, cu care se efectuează compensarea, nu au nicio importanță, cu condiția ca autoritățile naționale să se asigure că eficacitatea dreptului comunitar nu este afectată în niciun fel și să asigure operatorilor economici un tratament egal. Instanța națională are sarcina de a stabili dacă acesta este cazul și în speță.**
- 2) **Articolul 15 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1765/92 trebuie să fie interpretat în sensul că nu interzice statelor membre să însărcineze agenția națională de intervenție să efectueze o compensare cu creanțele către stat, în cazul unui beneficiar de plăți compensatorii.**
- 3) **Articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1765/92 trebuie să fie interpretat în sensul că plățile compensatorii vizate de acesta pot să fie efectuate până la verificarea dacă statul dispune, în privința beneficiarului acestora, de creanțe care pot să fie compensate, cu condiția ca plata să fie efectuată până la 31 decembrie din anul în cauză.**

Rodríguez Iglesias
Mancini
Puissochet

Gulmann
Moitinho de Almeida
Hirsch

Wathelet
Murray
Sevón

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 19 mai 1998.

Grefier
R. Grass

Preşedinte
G. C. Rodríguez Iglesias